

**BO‘LAJAK OFITSERLARDA HARBIY – VATANPARVARLIK
TUYG‘USINI RIJOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK
SHART SHAROITLARI**

O‘zbekiston Respublikasi
Jamoat xavfsizligi universiteti
“Xizmat faoliyatini tarbiyaviy-psixologik ta’minlash kafedrası” dotsenti p.f.n.,
dotsent **Rejametova Irada Ikramshikovna**

O‘zbekiston Respublikasi
Jamoat xavfsizligi universiteti
kursanti **Shodmonov Javohir Sunnat o‘g‘li**

O‘zbekiston Respublikasi mustaqillikka erishgan ilk kunlardan oq mamlakatimiz hukumati tomonidan mudofaa tizimini barpo etish, professional asosdagi armiyani shakllantirish, uning tarkibini yuqori malakali, kasbiy mahorat va jangovar qobiliyatga ega bo‘lgan, o‘z individual-shaxsiy, ijtimoiy xususiyatlar bilan harbiy kasb talablariga javob bera oladigan professional kadrlar-shartnoma asosidagi harbiy xizmatchilar bilan ta’minlash masalasiga katta e’tibor qaratib kelinmoqda. Respublikamiz Prezidenti-Qurolli Kuchlar Oliy Bosh Qo‘mondoni Sh.M.Mirziyoev mamlakatimiz armiyasi nafaqat infrastrukturasi, qurol-yarog‘ va harbiy texnika hamda miqdori jihatdan, balki mamlakat mudofaa qobiliyatining muhim omillaridan bo‘lmish shaxsiy tarkibning sifat jihatdan tezkor jangovar salohiyat va qobiliyatga ega bo‘lishi lozimligi haqida bildirgan fikri, mamlakatimizda harbiy sohada olib borilayotgan islohotlar-Qurolli Kuchlarimizni aynan shartnoma asosidagi harbiy xizmatchilar bilan butlash(komplektlash)ga qaratilgan chora-tadbirlarni amalga oshirishda asos bo‘lib xizmat qilmoqda.

Shu o‘rinda bo‘lajak ofitserlar vatanparvarlik tarbiyasining nazariyasi va amaliyotini o‘zlashtirish, ularni harbiy xizmatga, o‘z Vatani -O‘zbekiston Respublikasini himoya qilishdagi burchlarini bajarishga har tomonlama tayyorlash - o‘quv yurtlari pedagogik jamoalarining muhim vazifalaridan birligini belgilab berildi.

Uning taraqqiyoti va ma’naviy salohiyati ko‘p jixatdan ana shu harbiylar o‘rtasida yuzaga keladigan o‘zaro munosabatlarning tabiatiga, ular amalga

oshiradigan murakkab ijtimoiy hamkorlik faoliyatining mazmuniga bog‘liq, har bir bo‘lajak ofitser jamiyatda yashar ekan, u unda o‘ziga xos o‘rni va mustaqil mavqe egallashga intiladi, shuning uchun u o‘ziga xos intilish, layoqat va faollik namunalarini namoyish etadi.

Harbiylar o‘rtasidagi o‘zaro munosabatlarni hamda har bir harbiyning jamiyatdagi o‘rni va uning turlicha ijtimoiy munosabatlari tabiatini o‘rganuvchi qator ijtimoiy fanlar mavjud bo‘lib, ularning orasida harbiy psixologiya alohida o‘rin egallaydi.

Harbiy psixologiya juda qadimiy va shuning bilan birga u o‘ta navqiron fandir. Uning qadimiyliги insoniyat tarixi, madaniyati va ma‘naviyatining qadimiy ildizlari bilan belgilanadi. Ular aslini olib qaraganda, u yoki bu jamiyatda yashagan kishilar o‘rtasidagi ijtimoiy munosabatlarning va tafakkurning xosilasi ekanligi bilan e‘tirof etilsa, u – o‘z uslubiyoti, predmeti va fanlar tizimida tutgan o‘rnining yangiligi insoniyat taraqqiyotining eng yangi davrida shakllanganligi va rivojiga turtki berganligi bilan tavsiflanadi.

Harbiy vatanparvarlik tarbiyasining sistemasi, o‘quvchi yoshlarni Qurolli Kuchlar xizmatiga, Vatan himoyasiga axloqiy-siyosiy, psixologik, harbiy-texnik va jismoniy tayyorlashni tashkillash, uning mazmuni, shakl va uslublari bo‘lib hisoblanadi.

Yoshlarni harbiy vatanparlik ruhida tarbiyalash o‘sib kelayotgan yosh avlodning millati, tili, kasbi va ishtimoiy kelib chiqishidan qat’iy nazar Vatanga bo‘lgan sadoqatini shakllantirish, fuqarolik burchlarini va konstitutsiyaviy majburiyatlarni bajarishga, jamiyat va davlatimizning manfaatlarini himoya qilishga qodir shaxslar etib tarbiyalashga yo‘naltirilgan davlat organlari, jamoat birlashmalari va tashkilotlarning ko‘p bosqichli, tizimli, maqsadli va muvofiqlashtirilgan faoliyatiga aytiladi. Yoshlarni harbiy vatanparlik ruhida tarbiyalashda ta’lim muassasalarining faoliyati asosiy rol o‘ynaydi.

Har bir insonning, ayniqsa, endigina hayotga qadam qo‘yib kelayotgan yoshlarning ongiga shunday fikrlarni singdirish kerakki, ular o‘rtaga qo‘yilgan maqsadlarga erishish o‘zlariga bog‘liq ekanligini, ya’ni bu narsa ularning sobit qadam g‘ayrat shijoatiga, to‘la-to‘kis fidokorligiga va cheksiz mehnatsevarligiga bog‘liq ekanligini anglab yetishlari kerak.

Bu tarbiya, albatta umumiy tarbiyani ahloqiy, mehnat, estetik, siyosiy, jismoniy turlar bilan uzviy bog‘liqlikda olib borilishi kerak.

Yuqorida aytib o‘tilgan tarbiya turlari orasida harbiy vatanparvarlik tarbiyasi muhim o‘rin egallaydi. Harbiy vatanparvarlik tarbiyasi yoshlarni Ona-Vatanga, uning shonli tarixiga, tinchlikparvar va bunyodkor xalqiga sadoqat va muhabbat ruhida tarbiyalash kerak.

Chaqiriqqacha yoshlar tayyorgarligi mashg‘ulotlarida, harbiy vatanparvarlik va ommaviy mudofaa tadbirlarida o‘quvchi yoshlar Qurolli Kuchlardagi bo‘lajak xizmatlari va Vatanimiz himoyasi uchun zarur bo‘lgan bilimlar, ko‘nikmalar va malakalarni o‘zlashtiradilar. Ular bu mashg‘ulotlar va tadbirlar davomida harbiy ish va xizmat asoslarida dastlabki ma‘lumotlarni oladilar. Yoshlar Qurolli Kuchlarimiz tarixini, uning bugungi kundagi Vatanimiz mustaqilligini himoya qilishdagi faoliyati, Qurolli Kuchlar turlari va ularni vazifalari, Qurolli Kuchlardagi xizmat qilish tartiblarni va boshqa ko‘p zarur bo‘lgan bilimlarni chuqur o‘rganadilar.

Shunday qilib, Chaqiriqqacha yoshlar tayyorgarligi mashg‘ulotlari va ommaviy mudofaa tadbirlari yoshlarni harbiy vatanparvarlik tarbiyasida muhim ahamiyatga ega bo‘lib, ularni Vatan himoyasiga tayyorlash dasturining asosiy o‘zagini tashkil etadi.

Bo‘lajak ofitserlarda harbiy – vatanparvarlik tuyg‘usini rivojlantirishning asosiy omillaridan biri harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash bo‘yicha mamlakatimizda ham bir qancha ishlar amalga oshirilib kelinmoqda. Sababi yoshlarni harbiy vatanparvarlik ro‘hida tarbiyalash davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biridir. Hozirgi murakkab globallashuv davrida, axborotkommunikatsiya texnologiyalari shiddat bilan rivojlanib borayotgan sharoitda yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash bilan bog‘liq dolzarb vazifalar va ularni hal yetish yo‘llari, davlat va nodavlat notijorat tashkilotlari, oila, mahalla, ta‘lim-tarbiya institutlarining bu boradagi roli va ahamiyatini, o‘zaro hamkorligini milliy va xalqaro huquqiy normalarni hisobga olgan holda belgilab berilib kelinmoqda.

Bo‘lajak ofitserlarda harbiy – vatanparvarlikni shakllanishi quydagilarda namoyon bo‘ladi;

Bo‘lajak ofitserlarda harbiy – vatanparvarlik tuyg‘usini rivojlantirish hozirgi kunning dolzarb va asosiy vazifalari hisoblanadi: - yoshlarni milliy g‘oya va Vatanga sadoqat ruhida tarbiyalash, ularning qalbi va ongiga Vatan himoyasi sharaflari va muqaddas burch yekanini chuqur singdirish;

qadimiy tariximiz va madaniyatimiz, jonajon Vatanimizning mustaqilligi va ravnaqi yo‘lida fidokorona kurashgan milliy qahramonlarimiz bilan faxrlanish, ularga munosib bo‘lish tuyg‘usini shakllantirish, milliy armiyamizning qudrati va salohiyatiga bo‘lgan ishonchni kuchaytirish;

- milliy armiyamizga jismonan baquvvat va ma‘nan yetuk yoshlar zarurligi, harbiy xizmat har bir O‘zbekiston fuqarosi uchun muqaddas burch yekani haqidagi tushunchani hamda bu boradagi nazariy-amaliy ko‘nikmalarnimustahkamlash;

- yoshlarda yon-atrofimiz va jahonda ro‘y berayotgan siyosiy-ijtimoiy jarayonlarga milliy manfaatlarimizdan kelib chiqqan holda yondashish ko‘nikmalarini, turli ichki va tashqi tahdidlarga qarshi mafkuraviy immunitetni shakllantirish;

- O‘zbekiston manfaatlarini nafaqat harbiy sohada, balki hayotning barcha boshqa jabhalarida himoya qilishga tayyor turish, yurt uchun fidoyi bo‘lish – bu bugungi kun talabi yekanini hayotiy misollar va ta’sirchan vositalar orqali yoshlar ongiga singdirib borish.

Bo‘lajak ofitserlarda harbiy – vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda ta’lim muassasalarining o‘rni nihoyatda katta bo‘lib, ta’lim muassasasida ta’lim berish bilan birga tarbiyaviy ishlar birgalikda amalga oshiriladi. Oliy ta’lim muassasalari talabalarining harbiy vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda ta’lim muassasasida o‘tkaziladigan ma’naviy-ma’rifiy va tarbiyaviy tadbirlar, harbiy xizmatchilar bilan hamkorlikda tashkil etiladigan tadbirlar orqali olib boriladi.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Umarov B.M. Bolalar va o‘smirlar suitsidining yosh va ijtimoiy-psixologik hususiyatlari: Psixol. ... fanlari nomzodi dis. - Toshkent: TDPI, 1993. - 154 b., Quljonov E.A. Mahkum o‘smirlarning psixologik hususiyatlari va ularning xulq-atvorini tuzatish muammolari: Psixol. fanlari nomzodi dis. ... avtoref. - Toshkent: TDPI, 1997. - 27 b.

2. Буранов С.Н. Педагогическая диагностика отклоняющегося поведения сержантов и солдат частей сухопутных войск: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. - М.: ВУ, 1999. - 24 с.

3. Леонтьев А.Н. Проблемн развития психики. М. 1990 г.

4. Турсунов А. Армия - Т.: «Адолат», 2003-32 бет
Семёнов А.К. Военный психология. Санк-Петербург,